

Jahaja, izvešeni pondeljek, vsak dan zjutraj. Uredništvo: Ljubljana, 1. avgust 1925. Adresirano št. 20, L. nadstropje. Dopisi in pisma se ne sprejemajo, rokopisi pa se ne sprejemajo. Janko Vovk. Lastnik tiskarne. Tiskar: L. 7. — 3 meseca L. 10. Za inozemstvo mesečno 5 lir več. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Licejska knjižnica
LJUBLJANA, Jugoslavije

INOŠT

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm.). — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 cent. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L. 1.—, oglasi denarnih svodov, mm po L. 2.—. Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L. 2.— Oglasi naročniki in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, L. nad. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Delavstvo in mir

Voditelj angleškega delavstva Henderson je kot predsednik kongresa socialistične internacionale, ki zboruje sedaj v Mariboru, v svojem otvoritvenem govoru na velikopotezen in pregleden način zajel najvažnejša aktualna vprašanja delavskega poglavlja, ki je posvečeno stališču delavstva napram svetovnemu miru.

Cestitati si moremo k uspehu, ki so ga naša mednarodna prizadevanja dosegla za uspešitev reparacijskega vprašanja (vprašanja odškodnin). To vprašanje je pomembno nevarnost za mir sveta. Zastrupljalo je odnose med državami in je tudi gospodarsko življenje Evrope držalo v stanju zmešnjave in negotovosti. Znatna zasluga politike, ki jo zastopajo delavske stranke, je, da se je reparacijsko vprašanje začelo presojati s stališča pameti in internacionalizma, namesto s stališča sile in nasilja. Popolna uredba reparacijskega vprašanja še ni dosežena. Toda reči moremo, da se je vsaj dvignilo iz atmosfere vihravosti in sporov med narodi ter da se hoče rešiti v smislu spravljivosti in sporazuma. Razveseljivo okrepitev zadobiva ta novi duh s vprašanjem porušene ozemlja, ki je sedaj praktično dovršeno in se je nadejati, da je s tem zaključeno temno in bolešno poglavje v zgodovini Evrope povojnega časa.

Deset let je živel svet pod gospodarstvom vojnih strasti in vojne duha, po tisti od zavesti, da je podedoval obilico vojnih problemov, ki sta jih še večala in poostrovala negotovost razmer na eni strani, na drugi pa nasilje proti vsem načelom mednarodne pravičnosti. Militarizem z njega šest milijonov stalnih vojsk ostaja še nadalje nevarno delujoča sila. Zato traja dalje čut negotovosti, ki vpliva na mišljenje državljanov in narodov v posrednih državah. Pri teh okoliščinah ni v vsaj povojni zgodovini Evrope in v zgodovini naše internacionalne ni pomembnejše, nego so prizadevanja, da se prepreči povratek vojne. Razvoj socialistične politike ob tem vse nadkriljujočem vprašanju je dobil svoj izraz v ženevskem protokolu za mirno poravnavanje mednarodnih sporov.

Smatram to delo kot neposreden uspeh socialističnih delavskih strank in politika, začrtana v ženevskem protokolu, je po mojem mnenju edina učinkovita metoda za ohranitev svetovnega mira. Če bi se bil mogel zagotoviti sprejem ženevskega protokola, bi bil storjen s tem velik korak na poti do resnične mirovne organizacije narodov. Protokol je najboljši načrt za razsodniško organizacijo, ki bi dovajala do splošnega sporazumnega razoroženja. Res je, da ni popoln. Toda v mednarodnem delavskem gibanju je splošno pripoznan kot pameten in poraben začetek velike naloge, da se vojna kot instrument politike izloči iz mednarodnega pravnega reda. Protokol mora ostati stebel našega mednarodnega mirovne politike in cilji naših neposrednih stremeljenj. Naj že pod pritiskom političnih in parlamentarnih potreb socialistične delavske stranke zavzamejo napram bolj omejenemu in manj učinkovitemu načrtu varnostnega pakta med Francijo, Anglijo, Nemčijo, Belgijo in Italijo tako ali tako stališče, mislim jaz, da mora politika ženevskega protokola ostati kot vodilo mednarodne akcije in smernica za akcijo posameznih strank. Preizkusni kamen za varnostni pakt mora biti, ali nas bo dovajal do cilja, ki ga postavlja ženevski protokol, ali nas bo odvajal od njega.

Zavarovati se moramo proti obravnavanju varnostnega pakta, ki ne bi videlo v njem le alternative, marveč nasprotstvo proti protokolu. Da je varnostni pakt v svojem obsegu bolj omejen, v svojih metodah manj učinkovit ter da nikakor ne odpira iste gotovosti in izglede za omejevanje oboroževanja, ki naj bi dovedlo do skorajšnje popolne razoroženosti — to je neoporečno. Pakt je veliko nepopolnejši instrument, nego je ženevski protokol. O tem smo uverjeni vsi. Ostaja važno vprašanje, ali ne nudi varnostni pakt, četudi bolj omejeno, vendar resnično zagotovitev, veliko dovolj, da jo more internacionalna smatrat kot korak v smeri do dalekosežnejših ukrepov in močnejših zagotovitev mednarodnega mira, kakor jih predlaga ženevski protokol. To je vprašanje, o katerem se naj bi posvetovali v tem kongresu.

Kakorkoli naj odločimo v tem vprašanju, vsekako pa ne more biti nikakega dvoma, da je mednarodno organiziranemu delavskemu razredu naložena dolžnost, da v vseh deželah, z vsem povdorkom, vpliva na javno mnenje za razorožitev. Vedno jasneje vidimo, kako narodi propadajo pod bremenom vojaškega oboroževanja na kopnem, na vodi in v zraku. In nič manj jasno vidimo, kako ti ogromni in neproduktivni izdatki za oboroževanje bolj in bolj otežujejo dobivanje sredstev za povzdigo socialnega in gospodarskega položaja mas, za preskrbo žrtv gospodarske desorganizacije potom podpiranja brezposelnih, za naprave javne blaginje in druge potrebne socialne ukrepe za zboljšanje družabnih in gospodarskih razmer. Tem potrebnejše je, da podvojimo svoja prizadevanja v ta namen, da pridemo sledit do vseobsegajočih in res učinkovitih zvez narodov, v kateri bodo imeli vsi narodi jamstva za varnost, svobodo in miren napredek.

Šolska afera radi Gentilejevega sina

MILAN, 29. Današnji «Corriere della Sera» poroča iz Rima:

Rimski listi so te dni priobčili zanimivo šolsko prigodnico, ki jo je doživel profesor De Franciscis: «V preteklem juniju — privedu je sedaj prof. De Franciscis — me je proveditor pozval, naj nastopim kot član izpraševalnih podkomisij za pripravitel v prvi razred liceja Tasso in v IV. in V. gimnazijski razred. Na plenarni seji sem opazil, da je komisija hotela na vsak način rešiti nekega mladeniča — Gentileja — kandidata za I. razred liceja, ki je dobil štirioc v grčini. Razprava se je zavlekla, končno pa je komisija radi vztrajanja od gotove strani sklenila rešiti dijakja na šestico. Da bi se pa ne dobil vti, da gre samo za Gentilejevega sina, so bili rešeni štiri ali pet drugih kandidatov, ki so se nahajali v istih razmerah. In res, jaz sem podpisal sklepni zapisnik; toda nedolžnost ostane in sedanjí minister bi moral poizvedovati».

Pozneje je prof. De Franciscis poslal rimskim listom naslednje pismo, ki predstavlja druge komplikacije te dogodbe:

Dovolite, da dodam — piše profesor — le par besedi k pismu, ki sem ga pisal šolskemu proveditorju radi Gentilejevega slučaja na liceju Tasso. Da mi pokaže svojo simpatijo se je proveditor, ki sem ga poznal pred oktobrom 1922., uprl proti izplačilu doledele, ki mi je pritikala kot članu izpraševalne komisije, tako sem bil prisiljen pozvati proveditorja pred sodnika.

V Beogradu nikakih novosti

Rešitev spora med vlado in rudarji

BEograd, 29. (Izv.) Danes se je vrnil v Beograd notranji minister Maksimović. Nikdo prav za prav ne ve, kod je romal minister zadnje dni. Takoj po prihodu se je podal k zunanjemu ministru dr. J. Ninkoviću. V Beogradu se nahajajo zopet skoraj vsi ministri. Tudi pravosodni minister Marko Gjurčić se vrne iz Dobrne pri Celju. Minister Pavle Radić se je podal iz Zagreba na Bled, da poroča kralju o sestanku radičevcev v Zagrebu.

Prihodnji teden se sestane ministrski svet, ki bo razpravljal o menjavi uradništva na Hrvaškem in v Slavoniji. V Sloveniji ne bo prišlo do nikakih izprememb glede uradništva.

Rudarsko mezdno gibanje v Bosni je končalo, ker so se pogajanja med zastopniki ministrstva rud in šum razbila. Rudarji so vztrajali pri svojih zahtevah, vlada tudi ni hotela popustiti. Do stavke ne bo prišlo, ker se je velik del rudarjev zadovoljil z rešitvijo, ki jo je predlagala vlada in ki stopi v veljavo 7. septembra. V smislu te rešitve se osnovne plače sicer zvišajo, vendar pa odpadejo vse doklade.

Interparlamentarna konferenca v Washingtonu

BEograd, 29. (Izv.) Jugoslovenska delegacija za interparlamentarno konferenco v Washingtonu odpotuje dne 13. septembra.

Otvoritev ljubljanskega velesejma

LJUBLJANA, 29. (Izv.) Otvoritev ljubljanskega velesejma je prisostvoval tudi trgovski minister dr. Krajač. Nadalje so prišli k otvoritvenim svečanostim, ki je pričela ob 9.30, vsi ljubljanski konzuli in polješki poslanik Paderovski. Otvoritveni govor je imel predsednik velesejma trgovec Bonac.

Razstava portretnega slikarstva na Slovenskem

LJUBLJANA, 29. (Izv.) Danes ob 12.30 se je vršila svečana otvoritev zgodovinske razstave portretnega slikarstva na Slovenskem od XVI. stoletja do danes v Jakopičevem paviljonu. Znamenitost razstave je razložil obiskovalcem g. France Stele. Slike so razpostavljene v 4 prostorih.

Pred fuzijo Spahove in Davidovičeve stranke

BEograd, 29. V Beogradu se še vedno mudi muslimanski poslanec Hasan Miljković, ki je eden izmed zaupnikov dr. Spaha. Danes je posetil Ljubo Davidoviča ter se je dolgo razgovarjal z njim. Ta razgovor je izzval v skupščinskih krogih precej zanimanja in smatralo, da se je ob tej priliki razpravljalo o fuziji Davidovičeve stranke z muslimansko stranko. Po mnenju političnih krogov bo na seji širšega glavnega odbora Jugoslovenske muslimanske organizacije sredi prihodnjega meseca odobrena fuzija z Davidovičovo stranko. Zatem bi se imel vršiti kongres Davidovičeve stranke, na katerem bi se istotako imelo razpravljati o fuziji z muslimansko stranko. S tem bi bilo vprašanje o osnovanju nove stranke rešeno ter bi ta stranka razpolagala v narodni skupščini z 51 poslanci. Politični krogi sodijo, da so vsa dela za to fuzijo končana in da so potrebne samo še neke formalnosti, ki jih imata izvršiti glavni odbor muslimanske stranke ter kongres Davidovičeve stranke. Deloma so prisostvovali dopoldanskemu posvetovanju Ljubo Davidoviča in Hasana Miljkovića tudi posl. Grol, dr. Ribar in Vlašić.

Trocki o težnjah Rusije

Rusija se ni odpovedala Besarabiji — Rusija in Nemčija kot zaveznici proti Angliji

MOSKVA, 29. Posebni poročevalec berlinske «Vossische Zeitung» general Schönleib se je razgovarjal s Trockim, ki mu je dejal med drugim:

Rusija danes ne more pristopiti k Društvu narodov, ker se ne more in ne da majorizirati v življenjsko važnih vprašanjih. Svetujejo nam, naj bi pristopili, da bi sodelovali pri odpravljanju pogrešk, katere se ima Društvo narodov. Jaz mislim, da bi mogli to storiti bolje nevezani, izven Društva narodov.

Besarabija je za nas rana, ki bo bolela, dokler ne bo dežela zopet pripadala nam. Vojne nevarnosti v vprašanju Besarabije ne vidim, kajti mi bomo gotovo mirni in ne bomo počenjali neumnosti. Besarabsko ljudstvo čuti z nami. Razen tega počenja Rumunija sedaj toliko pogrešk, da dela čas sam za nas.

Prav tako pripadajo Rusini istočne Galicije nam, toda ta rana ni tako boleča, ker dežela tudi pred vojno ni bila naša. Tudi napram Poljski bomo mirni. Seveda je potrebna za to velika potrpežljivost, kajti ravno te dni je bil na mejah od Poljakov ustreljen neki Rus. Mi vemo tudi prav natančno, da žele Poljski in njegovi prijatelji priti zopet na krmiš s pomočjo popularne vojne. Pa si bodo premislili, ker pač morajo poznati rdečo armado.

Reakcijska vlada v Nemčiji po mojem mišljenju ne pomeni opasnosti za mir. Razen tega mislim, da se nahaja Nemčija pred gospodarsko oskravitvijo, zaradi česar nima podlage za ekstremne tine. Znatno večja je opasnost v Angliji, katere gospodarstvo pošaja, ali gotovo nazaduje. Zato bi Anglija najrajši davnila obmejne države proti Rusiji, med drugim če mogoče tudi Nemčijo, ki se pa menda ne bo godala v to. Nemčija in Rusija sta gospodarsko navezani druga na drugo. Verjetno je, da bodo stiki med obema državama vedno tesnejši.

Trije sovjetski funkcionarji utonili

MOSKVA, 29. Ravatelj Amporga Kherguina, predsednik trsta Sklanskega in bivši podpredsednik vojnega revolucionarnega sveta Moskau so utonili tokom nevihte v nekem jezaru. Trupla utopljencev so ribiči našli danes predpoldne.

Is Bolgarske

SOFIJA, 29. Socialistični list «Epoha» javlja iz Varna, da je kralj Boris v soboto sprejel na gradu Euksinogradu Malinova v dveurni avdijenci. Političnelna «Slobodna Rijet» doznava, da namerava ministrski predsednik Cankov po zaključju jenskega zasedanja sobranja nastopiti odmor v inozemstvu.

Včeraj se je raznesla po mestu vest, da je kralj Boris, ki biva sedaj v Varni, prejel pismo, v katerem mu grozijo s smrtjo, ako se bo upal podpisati smrtnih obsoj, ki so jih izrekli sodišča. Splošno se smatra, da prihaja ta grožnja iz krogov bolgarske vojaške lige. Vest je v Sofiji nenavadno razburila.

Nemški odgovor na Brindsovo noto

Nemčija odobrava sklicanje izvedeniške konferenca

BERLIN, 29. Nemška vlada je odgovorila na francosko noto glede varnostnega pakta tako-le: Nemška vlada potrjuje prejem francoske note z dne 24. avgusta. Popolnoma odobrava načrt, da se sestanejo nemški, belgijski, francoski in angleški izvedenci na posebni konferenci v svrhu proučevanja vseh vprašanj z juridičnih in tehničnih vidikov.

Komunistične demonstracije v Parizu

Spopad med policijo in demonstranti — 90 komunistov aretiranih

PARIZ, 29. V znak protesta proti smrtni obsodbi treh komunistov na Poljskem je komunistična stranka nameravala prirediti demonstracije pred poljskim poslanstvom. Policija je ukrenila vse potrebno, da uduši v kali sleherne nemire. Kljub temu so se zbrale močne komunistične skupine pred velikim glediščem in so vzklizale proti policiji: Ubijalci, morilci! Nato so se demonstranti podal na trg pred poslopje lista «ECHO de Paris», ki so ga zastražili oddelki policijskih agentov. Tu je prišlo do spopadov. Policija je aretirala 90 komunistov. Tekom spopada so zadobili nekateri agenti velike poškodbe. Red je bil takoj vzpostavljen.

Kinematografske visoke šole v Ameriki

NEW-YORK, 29. Neki kinematografski impresarij v New-Yorku je razpisal letno nagrado 5000 dolarjev za ono ameriško univerzo, ki bi s tekočim šolskim letom uvedla stolico za kinematografijo. Namen take stolice bi bil, da vzgaja podjetne slušatelje za filmsko industrijo.

Odhod časnihurjev v Maroko

MADRID, 29. Tlačkovi urad direktorija javlja, da se španski in inozemski dopisniki listov podajo v kratkem v Maroko, kjer bodo zasledovali potek vojaških operacij. Ti časnikarji bodo deležni vsakovrstnih olajšav. Vodstvo vojaških operacij je določilo več častikov, ki bodo spremljali časnikarje po bojišču in jim dajali potrebne informacije.

Rifanski umik v Maroku

Abd El Krimov prestiž med plemeni Oman

FEZ, 29. Uradno poročilo pravi: Francoske čete so popolnoma obkolile Alseft in Gebel El Nehir. Rifanci se umikajo proti severu v smeri pokrajine Mocoum. Francoske zgube so neznatne. Sovražnik je pustil na bojišču veliko mrlincev. V pokrajini Ferual se opaža živahno delovanje Rifancev. Poslednji boji so v veliki meri izpodkopali Abd El Krimov prestiž med plemeni in zaledju.

Druzi zasedli Damask?

Poraz francoskih čet — Beduinci in Arabci so se pridružili Druzom

PARIZ, 29. Poluradno obvestilo pravi: Angleški listi javljajo iz Sirije, da so Francozi izpraznili Damask. V mesto so vkorakali Druzi. Ta poročila angleških listov ne odgovarjajo resnici, kajti v Damasku vlada mir že od 24. t. m.

PARIZ, 29. «La Liberté» objavlja ta-le članek glede sirskih dogodkov: Iz Sirije nam prihajajo vedno bolj vznemirljive vesti. Kakor se da posneti iz londonskih informacij, je izbruhnil upor na le v Gebelu Druzov, marveč na vsem sirskem ozemlju, ki se nahaja pod francoskim mandatom. Druzom so se pridružili sedaj tudi Beduinci in Arabci. To dejstvo se mora resno upoštevati. Naše okupacijske čete, evropsko prebivalstvo v Siriji in prestiž naše zastave so močno ogroženi. Glavno sirsko mesto Damask se je uprlo. Brzojavke iz Londona zatrjujejo, da so združeni Druzi in Beduinci danes predpoldne zasedli Damask po porazu naših čet, ki so zgubile nad 4000 mož.

Francoska vlada izjavlja, da ni prejela od gen. Sarralla nikakih vesti o tem porazu.

Romanje angleških skavtov v Rim

LONDON, 29. Danes je odšlo na romanje v Rim 800 angleških skavtov. Pred odhodom so se zbrali skavti pod vodstvom svojega generala Bowel v westminsterski stolni cerkvi, kjer jim je podelil blagoslov kardinal Boume. Cerkvemim obredom je prisostvoval tudi italijanski poslanik v Londonu markiz Della Torretta.

Iz živega srebra ne bo zlata

BERLIN, 29. Dva strokovnjaka sta preizkusila odkritje prof. Metheja, da se da iz živega srebra pridobivati zlato. Poskus ni dal onih rezultatov, kakor jih je napovedal prof. Methe. Odkritje je vsaj zaenkrat padlo v vodo.

Pismo iz Jugoslavije

LJUBLJANA, dne 28. 8.

Notranje političen zastoj je popoln. Tako popolen, da pravi «Politika», da od osvobodjenja sem še ni bilo takega mrtvila, kakor sedaj. Je to nad vse razumljivo. Vsi vodilni ljudje so izven Beograda, le par ministrov rešuje tekoče posle. In ker je radi navade, da radikali ničesar ne sklenejo brez Pašića, radičevci pa ničesar brez Radića, zastaja vesled tega vse delo. Imeli bi popolnoma mrtvo politično sezono, da ni Stjepana Radića, ki s svojimi izjavami in prireditvami oživlja politično življenje.

V tem oziru treba v prvi vrsti omeniti shod na Krškem polju, o katerem je «Edinost» že poročala. Pomen shoda je velik in to se je zlasti videlo v srbskih in hrvaških listih. Vsi listi so obširno poročali o shodu — obiskalo ga je nič manj kot 14 hrvaških in srbskih novinarjev — in splošno so označili shod kot pričetek velikega boja, ki se razvije med SLS in HSS. In v resnici je bil St. Radić na Krškem polju zelo napadalen in nstopil proti slovenskim politikičnim duhovnikom z ostro, kakršne nismo doživeli niti za časa stare protifrške gonje. Odpor je zato tudi v vrstah SLS velik in zlasti duhovniki se bodo sedaj z novo verno oprijeli dela za SLS. Gospod Radić je šel namreč malo predaleč, ko je dejal, da je od 100 duhovnikov komaj eden dober. Na shodu je sicer s svojim ostrim nastopom dosegel efekt, nasprotnika pa ni udaril, temveč razžalil. S tem pa je povečal njegovo borbenost, kar gotovo ni bil njegov namen.

Toda pomen krških manifestacij ni bil v napovedi ostrega boja s SLS, temveč druge. Kakor je bil teden dni prej postavljen Zagreb na preizkušnjo, če je v resnici za sporazum, tako je bila na Krškem polju na preizkušnjo Slovenija. Radikali so hoteli videti, kako silo ima v Sloveniji novoustanovljena Zveza slovenskega kmetijskega ljudstva in če je ona v stanju, da stopi v boj s SLS. In videti so hoteli, kako je Slovenija sprejela sporazum in zato so se Krškega praznika udeležili tudi vodilni člani radikalnega kluba Laza Marković, dr. Perić in Jelenić. Ne izdam nobene tajnosti, če povem, da so bili zelo zadovoljni, ker sledeče publiciranje imenovanja državnih podtajnikov je to še jasneje pokazalo.

Krški shod je znova utrdil pozicijo St. Radića v vladi in razna imenovanja, ki se izvršijo v kratkem, bodo to še jasneje dokazala.

Ko Krškem shodu ima nova Zveza slov. kmetijskega ljudstva lepo priliko, da razširi svoje pozicije v Sloveniji. Javnost je videla, da more uspešno voditi boj s SLS samo Zveza kmetijskega ljudstva, če bo poveda znala za sebe ugodni položaj izkori-

stiti. To se ji bo posrečilo le, če bo rešila vprašanje sodelovanja inteligence. Naj bo mezinec še tako slaboten, brez njega dela vsaka roka težje. Hrvatska seljačka stranka je problem inteligence zelo dobro rešila, isto mora izvesti tudi Zveza v Sloveniji — ali pa bo izgubilo vse njeno delo na efektu. Ni ravno dober znak za naše politične razmere, da je treba pomen inteligence posebej poudarjati.

Silno zanimanje vlada za letošnji zemljoradniški kongres, ki se bo vršil koncem tega meseca v Beogradu. Močna skupina zemljoradnikov zahteva združenje zemljoradniške stranke s HSS, da bi bila tako dosežena enotna kmetjska fronta. V kmetjskih vrstah je ta misel zelo simpatična, veliko manj simpatična pa je radikalom. Če bi prišlo do fuzije obeh kmetjskih strank, potem je neizogibna Radičeva agitacija po Srbiji. Na večerajšnji seji kluba radičevskih poslancev je bilo sklenjeno, da bo stranka posvečala vso pažnjo socialnim vprašanjem.

Z drugimri besedami se pravi, da bo Radičeva stranka agitirala v prvi vrsti s svojim kmetso-socialnim programom, kjer je radikalna stranka najslabša. Pred preorientacijo radičevcev je mogla radikalna stranka nastopiti pred srbskim volilem kot edina državotvorna stranka. Danes ima z njo zvezana Radičeva stranka pravico do istega atributa. Poleg tega pa še svoj socialen program in govornika St. Radića, ki sijajno pozna kmetso dušo. Boj bi bil za radikale nevaren in zato ga oni naravno odklanjajo. Zato tudi že pišejo radikalni listi, da je enotna zemljoradniška fronta nasprotna koncepciji sporazuma in da je radikali ne morejo dovoliti. Izključeno je, da bi Radić mogel ali pa hotel zaradi zemljoradnikov naglasi s sporazumom in zato ni verjetno, da bi prišlo do enotne zemljoradniške fronte. Pač pa obstoji resna nevarnost za zemljoradniško stranko, da bi do njenega razpadanja, če bo njen predlog za fuzijo s HSS odklonjen. Sicer pa še ni gotovo, če bo večina zemljoradniških delegatov sploh za skupen nastop s HSS, ker so zlasti hrvaški zemljoradniški delci proti Radiću.

Po vsej priliki se bo zato Radić omejil na ofenzivo v Sloveniji in Bosni, kjer bo skušal razširiti svojo stranko na račun SLS in dr. Spah. Zlasti v Bosni bo najbrže uspešen, ker bo nameravana fuzija muslimanske stranke z demokratsko samo olajšala Radiću agitacijo. S to fuzijo bi muslimanska stranka resignirala na učinkovitost svojo z verskim čustvom, za nadomestilo pa ne bi dobila nič realnega. Pa o tem odloči šele sredi septembra glavni odbor JMO in do tedaj so mogoča samo preokrovanja z več ali manj realno podlago.

Jutri se otvori v Ljubljani V. velesejm. Je častno izpričevalo za gospodarske kroge Slovenije, da morejo kljub težki gospodarski krizi vzdržati ljubljanski velesejm na doseženi višini. To priča, da je naše gospodarstvo na zdravih nogah in da se ni bati za njegovo bodočnost. Potrebno pa je, da tudi država pokaže več zanimanja za slovensko gospodarstvo in da se vendar enkrat že pospravi z nespametnim mnenjem, da je treba vsled obmejnega položaja demantirati slovensko industrijo. V času, ko je zračna vojska vedno pomembnejša, pač ne igra nobene vloge, če je kakšna tovarna par sto kilometrov bližje ali bolj oddaljena od meje. Sicer pa, kje je vzrok za strah pred novo vojno. Mislim, da je bila za ljudstva svetovna vojna zadosti učinkovit nauk.

Treba bi pa tudi bilo, da se že osmije gospodarski svet, ker samo tako bo dobila naša industrija ono zaščito, ki jo rabi.

Na vse to bo ljubljanski velesejm opozoril in njegov obisk prav toplo priporočam vsem bralcem in bralkam «Edinosti». Ugodnosti za obisk velesejma so velike, zato poslušajte se jih!

R. S.

Konferenca praktičnega krščanstva v Stockholmu

Danes se zaključijo v Stockholmu «Konferenca praktičnega krščanstva», na kateri so zastopane vse krščanske cerkve razen katoliške, ki se ni odzvala vabilu organizatorjev. Konferenco, ki se je pričela 19. t. m., so organizirali «Federal Council of protestants» v Ameriki, Zveza švicarskih cerkv in nadškof v Upsali, g. Solderblom.

Morda se da iz programa sklepati, zakaj si je nadel konferenca pridevek «praktičnega krščanstva». Na programu so bile naslednje točke: 1) Dolžnosti cerkve glede namena, ki ga je Bog dal svetu; 2) cerkev in gospodarska, moralna in socialna vprašanja; 3) cerkev in odnosi med narodi; 4) cerkev in krščanska vzgoja; 5) način praktičnega sodelovanja krščanskih verskih občebev.

Za to konferenco se najbolj zanima nemška javnost. Tretja točka (cerkev in odnosi med narodi) je našla odmev tudi pri Francozih, ki vedno bdijo. Francozi so se namreč bali, da ne bi pod to točko prišla na dnevni red tudi razprava o izpremenitvi verskeleske mirovne pogodbe in o vprašanju vojne krivde. Kljub temu, da na konferenci zastopa Francoze 14 francoskih protestantov, bi ti morali podlež velikemu številu nemških zastopnikov. Francozi so prodrli; kajti konferenca je šla mimo teh dveh zelo klotljivih vprašanj.

Sploh pa je konferenca previdno izognila vsega, kar bi znalo prinesiti razpor

melanholijo in monotono, zaprtje in pretrano samoljublje. In kdo ne bi trdil, ki je videl mladino zbrano na Krnu, da je ona kri in meso primorskega naroda? In da ni ona pravi tolmač svojega naroda? Na programu tedaj je bilo javljenih 16 predavanj, ki so nas seznanila z našimi narodnimi prilikami in nas uvedla v sodobne idejne struje. Žal, da od 16 najavljenih predavanj je bilo podanih samo 11 (enajst), vendar se je miselna zveza tu pa tam lahko prebrala, kar pa kljub temu ni motilo dobrega vtisa, ki ga je dijaštvo vdbilo od posameznih predavanj. Za vsakim predavanjem se je zdaj več, zdaj manj razvila živahna debata, ki je uspešno bistrila pojme, ter vrzeli harmonično izpolnjevala. Naravno, da so gotova predavanja vzbudila večje, druga manjše zanimanje; pač napram vsebini, ki je bila pred dijaštvom razgledana. Zdi se nam vredno opomniti na okolnost, ki je za naše dijaštvo bila karakteristična. Predavanja so se pričela 12. avgusta ob treh popoldne ter trajala s par minutnimi odmori nevezdržno vse do sedmih zvečer. Zjutraj pa so pričela ob osmih in trajala do polne ali celo do ene ure popoldne. Po tem redu smo preživeli vse tedajno življenje do sobote popoldne. Oni ki je videl in čutil z našim dijaštvom na Krnu ob priliki snidenja ne bi mogel skoro verjeti, kakorekto metamorfozi te naše mladine. Kdo neki bi se mogel živjeti v misli, da je mogoče — in to se je zgodilo — naši mladini povsem naravno preiti iz entuzijastičnega prvega razpoloženja v resno in stvarno razmišljanje o kulturnih, gospodarskih in splošno narodnih problemih našega naroda. Ni umetnost živeti dan za dnem enolično življenju, nego umetnost in vrhina je za človeka, ki zna brzdati samega sebe, prehajati iz enega duševnega ekstreme v drugega brez večjih notranjih perturbacij, ki se temu prehodu po navadi upirajo; kratko preiti iz šaljivo-zabavnega razpoloženja v resno in smotno delo. To je druga karakteristična črta naše mladine, ki dobremu opazovalcu ni mogla ubežati neopazeno. Ne marali bi se spuščati v podrobna razpravljanja, kaj da je pravilnejše, vendar z ozirom na današnje težke čase lahko ugotovimo, da na mladino samo in okoliščino to dobro vpliva, ker jo odvrta od malodušja in od obupa.

Tri predavanja so bila posvečena našemu vzorniku dnu. Klementu Jugu. Posebno pozornost sta vzbudili obe predavanji. Bartola: »Dr. Jugov etični nazor in doktor Jugovo znanstveno delo.« Tov. Bartol nam v lepo zasnovanem delu nazorno prikaže dr. Jugovo etično naziranje, ki ga je v življenju tako brezobzirno izvajal. Dr. Klement Jug je po njegovem mnenju žrtv svoje etike in svoje filozofije. Njegova jaka individualnost ni poznala življenjskih ovir, njegov razum ni omahoval pred prepakom. V tretjem predavanju pa se nam prikazuje dr. Klementa Juga kot dijaškega vzornika. Seznanili smo se z njegovim privatnim življenjem, ki bi moralo biti vsakemu za popolnostjo stremecu mladencu idealen vzor. Odkrilo se nam je dr. Jugovo neumorno delavnost, ki je vzbujala občudovanje vseh, ki so ga poznali. In razodelo se nam je njegovo naziranje o vsakdanjem privatnem in javnem življenju. Njegovi pogledi so bili po vsem drugačni, različni in ne vsakdanji, kakršne pač zmoro samo duh, kakršen je bil dr. Klement Jug. S »Slava« vzklik se je celokupno dijaštvo oddolžilo spominu svojega vzornega tovariša.

Prvi tedajni dan je bil s tem uspešno in v tihi zadovoljstvu vseh dovršen. Razšli smo se. Ne daleč. Samo do »glavnega stana«, kjer je naš skrbni »nadkuhar« tov. Krašna dajal navodila za večerjo in razdeljeval prenočišča po raznih hišah in skednjih. Pred in po večerji je zopet zašumelo staro življenje in vzkliko staro razpoloženje. Duša celemu razpoloženju pa je bil brez dvoma tov. Gervais, ki se ni poleg ostalih tov. Istranov strahil dolge poti na Krn. Njegov zdravi humor bo gotovo ostal nam vsem v še dolgem in prijetnem spominu.

Drugega dne smo nadaljevali. Zanimivo in poučno je bilo predavanje g. Frana Gorke. V jedrnatih in vsebinsko polnih mislih gospodarskega značaja smo dobili jasn pogled na naše aktualne gospodarske razmere. Mnogi tovarši so se globoko zainteresirali za lokalna in obča vprašanja, tičočna se važnosti za naš gospodarski procvit in napredek. G. predavatelj smo hvaležni, da nam je na podlagi svoje praktične izkušnosti pripomogel do pravega vpogleda nedostatkov in pogojev, ki škodljivo delujejo na naše gospodarstvo. Predavanje o zadružništvu, ki ga je g. dipl. exp. Gomišek tako mojstrsko razgrnil pred nami, je gotovo povdarilo in povzdignilo velik pomen, ki ga ima zadruga v današnjem gospodarskem življenju. Edino zadružništvo,

sloneče na trdni in jaki zavesti ter medsebojni strpnosti in skupni vztrajnosti članov je sposobno, da nas reši konkurence in boba. — Bilo je že preko ene popoldne, ko smo se po živahni diskusiji podali na krompir in radi, makarone in riž. Priidni tovarši-kuharji so se z vso vnaemo in izkušnostjo potrudili, da zabavljati miso bili brez posla.

Z gospodarskega polja smo prišli na premostrvanje našega narodno-kulturnega vprašanja. G. Gaberšček nam je lepo osvetlil današnje narodno kulturno stanje. Njegovo predavanje je bilo polno zanimivih misli in ni čudno, ako je g. predavatelj žel obilo aplavza. Za tem je sledilo predavanje tov. Gervaisa o sodobni Evropi, ki je tudi žel obilo odobravanja. Tov. Ivo Lasič pa nam je podal niz aktualnih misli o današnjih nacionalnih vprašanjih. Diskusija, ki se je zatem razvila, pa je pokazala, da nekateri tovarši v tem vprašanju še niso popolnoma na jasnem, kar je vzrok, da v opredelbi svojega naziranja še vedno kolebajo. Naslednjega dne so prišla na vrsto predavanja kulturno prosvetne vsebine. Tov. Pavlin Josip je z svojim predavanjem o sodobnih gospodarskih naziranjih obilo doprinesel k razčiščenju pojmov. Slovensko moderno pa nam je lepo in nazorno prikazal tov. Krašna. Sledilo je še predavanje tov. Demarina o solstvu in Istri, ki nam je nudilo prežalostno sliko naše šole v tužni Istriki zemlji. S tem je bil ciklus predavanj dovršen.

Polni novih misli in zamisli, polni impulzov in naklepov se razidemo, prepevajoč siveu Krnu. Z zadovoljenjem in srcu, da je v nas skrita energija in volja obujena, misli izklesane in načrti izgotovljeni, se radostno smehljamo. Zadnjega dne, v soboto popoldne, smo ustanovili kot nekaj vrhovni forum vseh akad. društev takozvano »Zvezo slov. akad. društev v Italiji« s ciljem, da daje posameznim akademskim društvom navodila, inicijative za razne panoge kulturno prosvetnega delovanja ter da zastopa vse akademsko dijaštvo napram zunanjemu svetu na pr. na raznih dijaških kongresih itd. Sicer v to »Zvezo« se niso vstopili srednješolci, kar pa bo v smislu sprejetih sklepov že drugo leto gotova stvar. S to točko je bil obširen program tedajna izčrpan. Bilo je že polne, ko smo se pripravljali na odhod iz Krna. Težko smo se poslavljali od dobrih krnskih vaščanov. Naše štiridnevno bivanje med njimi ostane nam in njim v nepozabnem spominu. Še enkrat se razlega niz brdo »Mi zdaj gremo...« in sklenjena vrsta mladih ljudi veselo udari korakom po pokloni Kobaridu. Na poti skozi Vrso se poklonimo spominu našega pesnika Simona Gregorčiča; pred rojstno hišo zbor zapoje prekrasno njegovo pesem. Ogledavši si še Čitalnico zavijemo prepevajoč proti Libušnjam skozi Smast do Kobarida v pravem manifestacijskem pohodu.

Evo nas v Kobaridu. Kobarid je na mah oživel; preplašena lica Kobarčanov se prijazno zasmejejo, ko po dolgem molku zopet čujejo glasno slovensko koračnico. Naše vrste se razdirajo. Eni se pripravljajo za odhod na Triglav, drugi prisostvujejo prireditvi »Županove Mice« in »Kovačevega študenta«. Tedajno življenje je šlo proti svojemu koncu; s prireditvijo v Kobaridu se je za letošnji končalo.

Komu izmed udeležencev tedajna na ostane vse to v nepozabnem spominu? Kdo se ob spominu na Krn ne spomni one Gregorčičeve »Najaz v planinski raj«? Da, v planinskem raju se vzgaja mladina za uspešno in vztrajno delo, ki jo čaka. — Morda ni letošnji tečaj dosegel svojega namena?

Odbor.

Iz tržaške pokrajine

— Gospodinski tečaj v zavodu šolskih sester v Tomaju. Z oktobrom mesecem tega leta se bo otvoril v zavodu v Tomaju nov šestmesečni gospodinski tečaj, kjer se bo nudila dekletom prilika, pridobiti si za umno gospodinjstvo potrebne znanja. Mesecina za hrano, stanovanje in pouk znaša 150 L. Rok za vlaganje prošnje traja do 15. septembra t. l. Ker se je pa že prijavilo precej prosilk, naj ostale pohite z vlaganjem prošnje. Pod 16. letom se gojenke sprejemajo le tedaj, če so dovolj razvite in je sicer še prostor. — Vodstvo zavoda.

— Iz Šturja. O našem društvu že nekaj časa ni nič slišati. Zadnjič so nas pohvalili, da smo zlasti vredni, mi sami pa se pohvalimo s tem-le: Naše društvo deluje in njegovi člani se v njem pridno udeležujejo.

Dne 23. avgusta smo imeli velik društveni sestanek, ki se ga je udeležilo nad 80 članov. Govorilo in razpravljalo se je na tem sestanku o društvu. Dramatični odsek je pokazal z igro »Damoklejev meč« drugim društvenim članom, kaj se je navadil in kaj da zna. Vsi so dobro igrali, posebno pa navihani Gregor. Posebno pohvalo zasluži tudi Serafina, ki nam je vsled odsotnosti

naše prave Serafine, priskočila na pomoč. Prilepke je, kakor v Dom. meču, tako tudi v nekem žaljivem nastopu povzročila mnogo smeha.

Vsi so bili s sestankom zadovoljni. Nasprotniki društva naj si ohladijo svoja srca.

MALI OGLASI

KDOR želi prodati ali kupiti posestva, Hiše, zemljišča v mestu ali okolici naj se zgleda pri Biščaku Via Gelsi 6/III. 1228

PISARNIŠKEGA vajenca s primerno izobrazbo išče D. Josip Wilfan, odvetnik v Trstu, Via XXX ottobre 13/I. 1218

ČEVJARSKI delavci se sprejemajo. Pahor, Arcaia 19 Trst. 1227

PRIZMATIČNE daljnogledne kupuje Giusto Hirsch, optik, Via Mazzini 36. 1223

PRILIKA. Prodajalna jestvin z močnim inkasom. Zaloga oglja, v sredini, L. 6000.— na prodaj. Luzzatto, Istituto 3, gostilna 1224

ČEVJARNICA, stanovanje, vse meblirano na prodaj, L. 2500.— Luzzatto, Istituto 3, gostilna 1225

ČEVJARSKI pomočnik in učenec se sprejmeta na deželo, Lokve 194. 1226

KOZO brez rogov, z mlekom, tri leta staro proda Beč v Barkovljah, Boved 515. 1219

POSTENO, priletno žensko ali moškega sprejemalnice oglja Via S. Francesco 64. J. Serafin 1220

AVTOMOBIL Ford, z gumijami, s premenljivim gumijem — rezervo. Majhen kamijon zamenjan z velikim, s konji, z blagom. Izborna kupčija, Bormioli, Via Romagna 6 tel. 37-57 Trst 1221

POZOR. Prodaj, eventualno oddam v najem v bližini Trsta dve lepi hiši z gostilno in kavarno. (14 sob), 30.000 lir vreden inventar, velik tuški promet. Ugodna prilika za trgovce z vinom na debelo. Zajemčen letni dohodek samo od ene hiše 15.000 lir. Cena 125.000 lir. Na željo se polovico cene počaka 4 leta s 5%. Naslov Bizjak via Gelsi N 6/III 1222

POROČNA soba, pislo, 3 ogledala. 1800.— drugi bukove, masivne, mahagonijeve, jesenove s pislo in umivalnikom, po tovarniških cenah. Türk, S. Lazzaro 10. Posor na naslov. 1230

SENO prešano, prve in druge vrste, franko vagon, kupi večje količine Kmetijsko trgovsko društvo, Trst, via Raffineria 4 1229

NA PRODAJ partija istrskega vina po zmerni ceni. Skladišče št. 41 (Pomol Berzaglieri) od 8 do 11. Hrovatin. 1215

ENONADSTROPNA hiša, z vrtom, se po ceni proda. Več pov. lastnica M. Carl. Sv. Lucija ob Soči 14. 1201

TRGOVSKI pomočnik, starejši, več mešane stroke, slovenskega, nemškega in italijanskega jezika, išče službe eventualno kot skladiščnik tudi v inozemstvu. Nastopi lahko takoj. Naslov pri upravištvu. 1202

BABICA, diplomirana sprejema noseče na dom. Via Madonnina 10/II. 1205

DVA ključavničarska pomočnika sprejema takoj v trajno delo Maks Križ v Postojni. 1209

PRAKTIKANTINJO večjo strojepisja sprejema takoj glavno zastopstvo »La Fondiaria« v Barkovljah. 1199

G. DOLLINAR, Trst, Via Ugo Polonio št. 5 (prej Via Bacchi) Telefon 27-81, uvoz izvoz. Velika zaloga papirja za zavijanje, pisalnega i. t. d. papirnatih vretic ter valčkov raznih velikosti lastnega izdelka. 51

BABICA, avtorizirana sprejema noseče. Govori slovensko. Slavec, via Giulia 29. 64

MARMOR za pohištvo, tlak, dekoracije, prevleke. Timens & C. Gorica, Corso V. E. 85. 1060

Inserirajte v »Edinosti«

Naša zavarovalnica „UNION“

je največja svetovna zavarovalnica
Delniški kapital Fr. 20 Milijonov, zav.
kapital v veljavi čez 70 Milijardov Fr.
Ustanovljena 1828.

Generalni zastopnik

AVGUST RAVNIK - GORICA

Via Barzellini št. 2, I. 43

— Zastopniki se še sprejemajo. —

PODLISTEK

V. J. KRIZANOVSKA:

(139)

Moč preteklosti

Roman v treh delih.

Iz rušine prevedel Ivan Vouk.

Mag Jih je peljal po ulicah mrtvega mesta k tempelj, ki je bil takorekto na obronku mesta, zakaj za njim se je začel zasip. Velel je prižgati baklje in električne svetilke, nato je stari modrijan pripeljal obiskovalce k dolbini, ki je bila velika kakor soba in nekoč zaprta z rezljano rešetko, ki pa je bila zdaj polnoljena. V njej so videli čudno in nenavadno skupino.

Vzpeta na rep je stala veličanska kača; njeno ogromno žrelo je bilo široko odprto in s svojim tolstim truplom je obvijala visokega in suhega človeka z odmaknjeno glavo in z izrazom smrtne groze v široko odprti oči.

Tresel se od razburjenja je gledal baron strašni memento mori svoje zločinske preteklosti; ta indijski

kralj je bil podoben Paulu Montignosu skoraj tako kakor italijanski nobile Pavlu Roteršildu. Strašna veriga, ki ga je obteževala do današnjega dne, je bila skovana v tistem trenutku po neizprosnih, tragičnih karmi. Izrekel je željo, da bi rad fotografiral to nenavadno skupino, ali pa bi jo vsaj narisal z dovoljenjem Balarame. Ta je odgovoril, da nima nič proti temu in je pristavil, da je gospod Zerald o svojem zadnjem obisku pustil tu fotografski aparat, ki naj ga baron porabi. Tako je mogel v svoje veliko zadoščenje s pomočjo Diomida Petroviča posneti skupino z dolbino, hramom, ostanki kraljevega dvora in različnimi zamislivimi podzemskimi mesti.

Nekoč pri obedu je baron omenil zgodbo o strupu Montignosu ter opozoril Balaramo na podobnost tega strupa s truplom Majavarne ter izrazil pri tem svoje začudenje, kako je mogla ta nevarna skrivnost priti v roke navadne ciganke po tolikih stoletjih.

— Otroci Devaki in Majavarne so razpolagali s to skrivnostjo, ki je za sicer poznana vsem posvečenecem, — je odgovoril Balarama. — Neke okolnosti, o katerih bi moral dolgo pripovedovati, so prisilile neko rodino iz potomstva, da se je preselila iz Indije v Evropo; ta rodina je prišla v oblast ciganov in po rodinskem

običaju je ta skrivnost vedno prehajala na najrazumnejšo in najdržnejšo žensko plemena. Na ta način je tajna o strupu prešla na Jolando, ki se je po zakonu nevidne privlačnosti prošlosti večkrat pojavila na življenski poti Adžimitre.

Dva dneva sta prešla v mrzlični in silno zanimivi delavnosti in baron ter Diomid Petrovič sta bila skoraj ogorčena, ko je gospod Zerald izjavil, da je prišel čas vrnitve domov.

Ko so nekaj ur počivali, so se poslovili od Balarame in se mu zahvalili za njegovo gostoljubnost. Na učnjakovi mizi je stala velika skrinja iz sandalovega lesa z inkrustacijo neobičajne lepote. Starec je objel barona, ga blagoslovil, in kažoč na skrinjo, mu je rekel:

— Vzem, kralj Adžimitra, v spomin na tvojo starodavno prestolico. Tu boš našel nekaj predmetov, ki so bili tvoja last kakor tudi tiš, ki si ga ti podaril Bhavani na dan vajine poroke. Izroči ji to v imenu starega Balarame.

— Kje pa najdem Bhavani? — je vprašal začuden baron.

— Ko prideš domov, jo najdeš. Ali je nisi prepoznal? — je rekel modrec z nasmeškom.

— Valerija! — je vzkliknil baron. — Zdelo se

Pravimo Vam samo to:

Predno kupite

Pohištvo

oglejte si največjo izbero pri

M. STEINER

Via Geppa 15 in 17

Via Geppa 15 in 17

KRONE po 2.35

plačuje

ALOJZIJO POVI, Piazza Garibaldi 2

prve nadstropje

Pazite na naslov! (63) Pazite na naslov!

Ako kvarijo vaš obraz

mozolčki

madeži

pege

trdnice

efelis

bule

tvori

eczemi

in vsi v to vrsto spadajoči kožni izbruhi, ki skrivajo lepoto obraza in škodijo mehko koži in ki se porajajo posebno v vročih mesecih vsled močnega solca, se zdravijo uspešno z antifididno vodo »Pertinax«, ki je gotovo sredstvo, rahljivo, z največjo lahkoto in ki je na prodaj v vseh lekarnah.

Briljante, bisere, dragulje

platin, zlato, inozemski denar, zobovje kupujemo za zunanje trvdke in plačujemo po najvišjih cenah. — Kupujemo tudi zastavne listke

S ponedeljkom 24. t. m. preselitev iz ul. Portici di Chiozza 1 v Via Torre bianca 28

Brezplačne cenitve v uradu in na domu.

Uradne ure od 9 do 13 in od 14.30 do 18; v sobotah od 9 do 15.

RIJEČKA PUČKA BANKA D. D.

Piazza Dante FIUME (RIJEKA) Piazza Dante

Glavnica: Lit. 10,500.000 potpuno uplaćenih.

Prima štedne uloške uz najpovoljnije uviete. Podjetjuje zajmove na vrednosnepapire te se uopće bavi svim bankovnim i štedioničnim poslovima.

Telefon br. 7-34. - Dopisništvo br. 10-49. - Ravnateljstvo br. 6-87. - Interurb. 797

TRGOVSKO OBRTNA ZADRUGA v TRSTU

registrovana zadruga z neomejenim jamstvom

VIA PIERLUIGI DA PALESTRINA 4, pritišče

Obrestuje hranilne vloge, počenši s 1. januarjem 1925 po

4 1/2

Večje vloge, vezane na odpoved, po dogovoru.

Davek na obresti plačuje zavod sam.

Trgovcem in obrtnikom otvara tekoče čekovne račune.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v Dinarjih ter jih obrestuje najugodnejše.

Daje posojila na menično poroštvo, zastavo vrednostnih papirjev, ali dragocenosti in vknjižbe. Eskomptira trgovske efekte.

Uradne ure od 9-1 in od 3 1/2-5 1/2 pop.

Poslovno-uran. račun št 11/1327. Telefon 16-04.

mi je, da je nekoliko podobna Bahavani... Toda v glavi se mi vrti od vseh teh doživljajev.

Črez nekaj ur so vnovič stopili v razrušeni tempelj, ki je bil zakopan v divjem gozdu. Tam so prenočevali in se odpočili pred odhodom. Baronova nestrpnost preiskati vsebino skrinje je bila tako silna, da jo je odprl takoj po večerji, in ostal je od začudenja pred tolikim bleskom. V skrinji je našel že omenjeno čudovito lepo čašo, zlat prstan z rubinom in izrezljanimi nerazumljivimi znaki, — očitno je bil to pečat, — zlato tiaro, ki je bila obšita z dragimi kamni in ravno taka, kakršna je videl na glavi Adžimitre, in slednjič bodalo z zlatim ročajem in kabalističnimi znaki na rezilu.

— To je najdragocenejši dar. Ni samo drag in starinski predmet, ampak tudi močno čarodajno orodje. Naučil te bom rabiti ga, — je pripomnil gospod Zerald, gledajoč bodalo.

Lišp, namenjen prerobenji Bhavani, je bil pravo čudo juvelirske umetnosti in je sestajal iz širokega diadema, evraškega lišpa, štirih zapetih in pasu; vse je bilo vdeleno s safiri, z biseri in briljanti neprecenljive vrednosti zaradi njih veličine in lepote.

IZ REŠKE POKRAJINE

Velika vrtna veselica, ki jo je priredilo preteklo aedelo, dne 23. t. m., na Bača pri Knežaku tamonjše dramat. društvo »Kale«, je izvanredno dobro uspela. Jako bogat spored s tremi igrami v udobni gledališki dvorani z muzikalnimi točkami, ki so jih izvajali dve polnoštevilni godbi in dve tamburistični družini, in s pevskimi točkami raznih pevskih društev ter predvsem tolovadnih nastopov je jako ugajal. Nazadnje še filmske predstave in dostojen ples s res umetniško godbo so spopolnili užitek, lakrta zahvala drama. tičnega društva »Kale« gre predvsem brat. skim mnogostevilnim društvom, ki so po. žrtvovalno sodelovali, potem vsem nešteti. posetnikom iz Knežaka, Postojne, Sv. Petra, Ilir. Bistrice, Trnovca, Zagorja in iz vseh dru. gihih bližnjih in daljnjih krajev. Hvala je treba omeniti tudi domačine, ki so se kosali med sabo, da pripomorejo k dobremu uspehu prve večje prireditve mladege društva.

— Veselica v Ilirski Bistrici. Danes dne 30. avgusta se bo vršila v Ilirski Bistrici velika vrtna veselica, ki jo priredita domači društvi Citalnica in Gasilsko društvo na prostranem vrtu restavracije »Pri Pošti«. Na sporedu so pevske in glasbene točke, šalji prizori, šal. jiva pošta, ples itd. Vstopnina lir 3.— na oseb. ba. Začetek ob 16. uri.

Loterijske številke

izžrebane dne 29. avgusta 1923:

Bari	72	77	40	89	1
Firenze	16	76	18	66	41
Milano	48	30	52	85	81
Napoli	17	14	36	15	43
Palermo	81	78	69	59	9
Roma	42	17	84	12	24
Torino	52	13	14	15	7
Venezia	46	64	18	57	16

Gospodarstvo.

TRŽASKA KMETIJSKA DRUŽBA V TRSTU
Centrala: ulica Torre bianca 19, podružnica -
ul. Raffineria št. 7, Telef. 44-39
ima v zalogi:

Semeni: špinače širokolisnate po L. 2.60 kg, motovilca, jes. repe, radica, petršilja, solate en. dije gladke in kodraste, čebulno seme, bro. kole zgodnje in pozne, cvetoči karfioli, vrzote, zelje zgodnji nizki grah, majaron, redkvice, rdeče solatne pese, kolerabe, ruke in razna druga poljska in vrtna semena.
Detelje: inkarnatke ali rdeče detelje, lucer. no in domabo ali triletno deteljo.
Trave: laško julklo, francosko pahovko, travniško bilnico in mačji rep.
Krmne: orehove tropine zmlete po L. 1.60 q, otrobi, pšenico, laneno seme.
Umetna gnojila: superfosfat in amonijev sul. fat.

Kmetijske stroje: orala znamke Sack, sla. moreznice, kose Merkur, železne in lesene grablje, gnojne in senene vile, škarje za ob. rezovanje, vrtna žagice, šape okoližanske, kraske in istrske ter razno drugo orodje.
Bisulni, zdravilo za na spolovilih obolelo živino.
Prah Caffaro, žveplo in galico.
Ptičjo krmno konopolje, luščen oves, ogor. ščico in svetlo (škajolo).
Med, Naravni cvetlični med na debelo in drobno itd.

Tržaska kmetijska družba v Trstu.
Centrala ul. Torre bianca 19, filijalka ul. Raf. fineria 7.

Nekaj misli k letošnji letini krompirja
Mnogo se danes govori o slabi letini krompirja ter njenih posledicah. Oglejmo si malo zadevo bližje.

Ze par let razseja pri nas huda krompir. jeva bolezen. A do danes žalibog se ni na. redilo dosti na tem polju. Bridke misli nas obhajajo danes, ako pomislimo, da naši strokovnjaki niso napravili v tem smislu niti koraka za zboljšanje semenskega krompirja. Kmet je bil prepuščen sam sebi in ni si znal pomagati.

Kdo je kriv in v koliki meri? To vpra. šanje gre danes od ust do ust in ne npr. da pravega odgovora. Hočem odgovoriti po možnosti na to pereče vprašanje.

Po vojni razseja pri našem krompirju bolezen: z ene strani peronospora, ki letos prav močno krkluje a z druge strani tako. zvana stebelna gniloba ali črna gniloba. Ta poslednja bolezen se posebno rada po. javi v mokrotnih krajih ter tam kjer je mnogo dežja. Bolezen je sama na sebi huda ter nalezljiva. Krompir, okužen po tej bo. lezni, je navidezno lep, a ko leži malo na solncu ter je pozneje spravljen v vreče, začne takoj gniti.

Boj proti tej bolezni je dokaj težaven ter nezanesljiv. Edipo, kar obvelja, je to, da se poseje vrsta krompirja, ki je dokaj pozna, kar pa spet za naše kraje nima smisla, ker mi potrebujemo zgodnjo vrsto krompirja.
Dosedanji vrsti »Budal« in »kannik« sta za nas skoro brez vrednosti, kajti od teh imamo le zgubo. Torej treba je poskrbeti za drugo vrsto krompirja.

Po mojem mnenju bi bil za naše kraje Puritan in Kaiserkrone najboljša vrsta, ker imata lastnost, da sta precej zgodnja skoro zgodnejša kakor »Budal«. Poleg tega imata jako močan lub. Ti vrsti pa je sedaj težko dobiti ker je ta krompir izključno nasajen v Nemčiji. Pri nas smo tudi imeli obe se. meni, a sta se žalibog zgubili.

Nadalje teži krivda v našem gnojenju. Pri nas se opaža, da naš kmet gnoji s sve. žim hlevskim gnojem tik pred setvijo. Na. čin takega gnojenja pa samo pospešuje gnulobo bolnega gomolja, ker je že v gnoju samem mnogo gljiv, črne gnilobe, ki pri. haja v gnoj s tem, da mnogo naših kmetov vrže gnil krompir ter bolno krompirjevo kar na gnoj.

Drugi vzrok tiči tudi v pomanjkanju ko. lobarjenja. Neovržitno dejstvo je, da pri nas se malo pozna kolobarjenje, ki je vendar posebno še pri gomoljicah neob. hodno potrebno.

Koliko zadene krivda izvoznice same, ne vem; o tem naj sodijo drugi, ki mislijo, da so zato poklicani.

Postopalo se je tako kot druga leta in že z večjo skrbjo in natančnostjo, a kljub temu ni dosti pomagalo; kajti naš krompir

gnije še danes, to priznajo kmetje sami vsak dan.

Drugi pomoči ni, kakor da se za par let opusti ali vsaj omeji setvanje krompirja. Med tem časom poiščimo vrsto, ki je naj. boljša in najprikladnejša za naše kraje. Dokler bo stanje kakor danes, bomo vedno doživeli ista razočaranja kot letos, kakor lansko leto, predlansko in še prej.

Napročeni so vsi, ki jim je naš kmet pri. sroa, naj posežejo v razpravo, da dosežemo enkrat ono kar hoče naš kmet, to je: zdra. vo in lepo blago ter močno organizacijo.
Gomiček, dipl. comm.

Drobne vesti iz Jugoslavije

— Nitti pride v Jugoslavijo. Bivši italijan. ski ministrski predsednik Francesco Nitti, je izrazil raznim svojim prijateljem v Jugoslaviji željo, da kmalu poseje jugosl. državo. Njegov prihod se pričakuje koncem jeseni. Sedaj živi Nitti v Svici, kamor se je umaknil iz Italije, ker je odločen nasprotnik Mussolinijevega re. žima.

— Otroci z dvema jezika. V splitski bol. ci se nahaja šestletni Milo Bezmiljnović, ki ima dva jezika. Pod normalnim ima še pose. ben izrastek, ki izgleda kakor drug jezik. Ta napaka dela otroku znatne težave pri govorn. enju.

To in ono

— Kje največ dežuje? Letna višina dežja, izražena v milimetrih, je sledeča: Pariz 510, London 642, Berlin 597, Dunaj 491. Najmanj dežuje v Kairi, kjer je višina 54 milimetrov, največ v francoski koloniji Gu. yana, 3300 mm v mestu Cayenne. Slede Tolmezzo, glavno mesto province Udine z 2435 mm, Piza s 1244, Rim s 800, Neapelj z 850 in Turin s 789. Upamo, da tudi Trst nima nizke številke.

— Poljski narod časti Ladislava Raymonta. Iz Krakova poročajo: V soboto in nedelo so bile v Wierzboslawici, v bivališču bivšega ministrskega predsednika Witosa impozantne svečanosti na čast poljskemu pisatelju Ladi. slavu Raymontu. Teh svečanosti se je udele. žilo nad 10.000 kmetov iz vseh krajev poljske republike in okrog 4000 drugih prebivalcev. Pisatelja je pozdravil po prihodu v Wierzho. slawica bivši min. predsednik Witos, ki je v prisrčnih besedah naglašal, da je Raymont kot pisatelj prvi razumel, da je kmet opora naroda in najzanesljivejši činitelj reda in mira v državi. V imenu poljske vlade je pozdravil pi. satelja prosvetni minister Grabski, ki je med drugim omenil, da zbija veliko Raymontovo delo »Kmetje« (»Chopi«) v kmetem ljudstvu ljubezen do naroda in države, zakar izreka vlada avtorju te znamenite knjige iskreno zahvalo. Z navdušenimi ovacijami so sprejeli navzočni pozdravni nagovor zastopnika čel. delavcev, senatorja Milutina Kriška. Za vse pozdrave se je zahvalil pisatelj v kratkem go. voru, v katerem je omenil, da tolike časti in hvalečnosti ni zaslužil kar je izpolnil le dol. žnost do svojega naroda. Nato se je razvila pred pisateljem povorka poljskih kmetov v narod. nih nošah. Poedine delegacije kmetjskega ljudstva so prinesle pisatelju mnogo daril v znak priznanja in hvalečnosti za njegovo ve. liko literarno delo, v katerem se je tako od. ločno zavzel za pravice kmetjskega stanu.

— Skrivnost Gaskonskega zaliva. Mesto 5000 metrov globine — podmorski plato 40 metrov pod morsko gladino.

Te dni je plula transportna ladja franco. skega vojnega brodograja »Loiret« iz Orana v Francijo. Pri rtiču Ortegala na najzapad. nejšem delu španskega polotoka je kapetan »Loiret«, poročnik Cornet, usmeril ladjo proti Rochefortu, francoskemu pristanišču v Gaskonskem zalivu. Nekako 100 milj od rtiča je zapazil poročnik Cornet na morju valove, kakoršne vali nizko morje. Začu. dano je pogledal na hidrografično karto, ki izkazuje v Gaskonskem zalivu ogromno globino 5000 metrov. Poklical je krmarja in mu naročil, naj preimri morsko globino. Mornar se je kmalu vrnil s presenetljivo novico, da znaša globina morja komaj 34 metrov! Poročnik ni verjel mornarju in ukazal je ponovno premeriti globino. Aparat je kazal po vrsti 34 metrov, 50, 40, 65, 90 metrov itd. Poročnik je uvidel, da so številke prave in je pogledal, ali ni zgrešil smeri. Nahajal se je natančno na začetni poti, ki je izkazovala globino 5000 metrov. Takoj je spoznal, da je hidro. grafična karta napačna. Dospevši v Rochefort, je prepisal potno knjižico in svoja opazovanja prijavil admiralu Thomine v mornariškem ministertvu v Parizu. Ta je poročilo oddal hidrogeografskemu oddelku.

Podmorski plato se nahaja na točki 45° 07' N in 3° 57' 0. Pariški listi pravijo, da so bili prejšnji podatki ob svojem času pravilni in da gre tu po vsej priliki za velike podmorske eruptivne dogodke, ki so na tem mestu dvignili morsko obal za nad 4000 metrov. Ze več let si namreč evropski seizmologi bežijo glave, odkod v zadnjih letih številni potresi in vulkanični pojavi v Evropi. Zd se, da so bili ti pojavi v zvezi z erupcijami, ki so se dogodevale na dnu Gaskonskega zaliva.

Francosko mornariško ministertvo je od. poslalo v Gaskonski zaliv posebno komi. sijo, ki bo pregledala poročila poročnika Corneta ter ves zaliv in skušala odkriti skrivnosti podmorskega platoja, kjer je ne. še davno bučalo morje, neznanški brezden in globin.

Znanost in umetnost

— Drugi zvezek Zbranih spisov Ivana Can. karja je izšel in se bo dobival od 31. t. m. v vseh knjigarnah po Din. 68 za broš. izvod, po Din. 84 vezan v polplatno in po Din. 110 vezan v usnje. Drugi zvezek ima 400 strani in obsega črtice in povesti od l. 1893, do 1899, ter kritične in polemične spise od 1896, do 1899.

Naročajte in širite „EDINOST“

DAROVI

V počastitev spomina, pok. ge. Franje vd. Pertot daruje gospod Ivan Bandel Lit 30.— »Solskemu društvu«. Srčna hvala!
V počastitev spomina blagopokojne ge. Fra. nje vd. Pertot roj. Eber daruje gosp. dr. Lavo Cermelj Lit 15.— za »Solsko društvo«.
Mesto ovetja na grob blagopokojne ge. Fra. nje Pertot roj. Eber daruje gočna Zmagoslava Grčić Lit 10.— »Solskemu društvu«. Srčna hvala!
Spominjajte se »Solskega društva« ob vseh veselih in žalostnih prilikah!

H. Petrič v Postojni
priporoča za birmo svojo veliko zalogo raznovrstnih ur in zlatenine po najniž. jih cenah, kakor tudi prave živalne stroje „Singer“ na obroke. (559)

Giusto Pacor - Trst

Via Cadina de Rittmeyer 20

Manufakturno blago in drobnarije

Bombaževine — Perilo izdelano in na meter — Pletenine — Nogavice — Drob. narije.

Cene nizke. Posrežba točna.

MLEKARSKA ZADRUGA

na Prestranku

registrovana zadruga z omejenim poročtvom oddaja potom dražbe v najem svojo za. družno gostilno z inventarjem, nekoliko zemljišča ter prtiščinami.

Dražbeni pogoji so na vpogled pri gosp. Del Linz Leopold-u na Prestranku (za. družna tehnična).

Pismene ponudbe naj se pošljejo na na. čelnitstvo zadruge do 6. septembra 1923.

Prednost imajo osebe, ki so zmogne voditi gostilniški obrat. (595)

ODBOR.

ZOOBRZAVNIK

Dr L. MERMOLJA

specijalist

za zobne in ustne bolezni

sprejema

v Gorici na Travniku št. 5, II.

od 9-12 in od 3-5 (67)

ZOBOTEHNIČNI AMBULATORIJ

M. BIZJAK

sprejema od 9-13 in od 15-19
ob nedeljah in praznikih od 10-12
Trst, Viale XX Settembre 39, I.

(prej Acquedotto)

Telefon 25-41. 592 Telefon 25-41

Občeznana čevljarnica

L. REBEZ

576

Trst, samo v ulici Carducci 36

Moško, žensko in otroško obuvalo in coklje po izredno znižanih cenah. Sprejemajo se naročila po mori. Prodaja ustrojenih kož na drobno in debelo.

Röntgenološki zavod

za zdavljenje in diagnostiko

primarija

67

dr. A. de Fiori

v Gorici, Corso Vitt. Em. III. št. 14

Sprejema od 9-2 in od 2-4

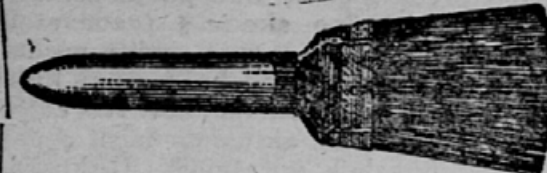
URARNA-ZLATARNA

A. SILVESTRI

Trst - Via Udine 26 - Trst
kupaže, prodaja, zamenjava zlato,
srebro in dragulje.

Poprave z jamstvom

LUIGI GREGORICH

TRST - VIA GINNASTICA ŠT. 15.

MIRODILNICA

MARIO FERLIN

Sv. Marija Magdalena zgornja 2 blvno, ul. 774
Podružnica Via Cavana 19 (Vojni Vrh) (Vojna ul. 100)
prodaja na debelo in drobno, 63
Barve, laki, copiči, šipe, žebliji, cement, sadra,
žveplo, modra galica itd. — Postrežba na dom.
Bogata izbira slikarskih vzorcev (stamponi)
Velika izbira copilnih potrebščin
Zaloga mazila „MIRBONA“ za čevlje

PRODAJALKA

dobro izvežbana v manufakturni stroki, sprejme se kot
prva moč

v veliko trgovino z modnim ter manufakturnim bla. gom v večjem trgu Julijske Krajine. Daljša praksa in znanje italijanske pogoji.
Ponudbe z navedbo plače pri popolni oskrbi v listi na upravnitstvo lista pod značko: „Izvežbana prod. jalka“.

(619)

ŽIVNOSTENSKÁ BANKA

Središnja v Pragi Podružnica v Trstu Ustanovljena l. 1888

Lastna palača: Ulica Roma 7

Dejniška glavica Kč 200.000.000— Rezerve Kč 172.000.000—

PODRUŽNICE: Ml. Boleslav, Bratislava, Brno, Náměcký, Bred, Čelák, Budějovice, Hodonin, Hradec Králové, Jihlava, Karlovy Vary, Klatovy, Kolín, Liberec, Košice, Mělník, Olomouc, Mor. Kosteřava, Pardubice, Plzeň, Prostějov, Tabor, Teplice-Saav, Trst, Usti ml., Dunaj, Opattija, — APILL-JACIE v Neníš Avstriji, Jugoslaviji, na Poljskem in na Ogrskem.

BLAGOVNI ODDELEK SAFES

Izvršuje vse bančne posle pod najboljšimi pogoji. — Izdaja nakaznice (vagila) Banca d'Italia prosto provizije.
Brazojvi ŽIVNOSTENSKA - Trieste 60 TELEFONI: 1078, 1089, 2167, 4312

LJUDSKA BANKA v POSTOJNI

(prej NOTRANJSKA POSOJILNICA) reg. zad. z omej. por.

Sprejema vloge na hranilne knjižice in vloge na tekoči račun.

Obrastuje vezane vloge po dogovoru. Izdaja brezplačno cirkularne čke. Banca Nazionale di Credito. Daja posojila kakor tudi izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle pod najugodnejšimi pogoji.

Predno kaj nakupite, obiščite

Veliko skladišče pohištva

trvdke

ALESSANDRO LEVI MINZI

Via Rettori št. 1 - Via Malcanton št. 7-13

Spalne sobe, obedne sobe, posamezni kosi pohištva v veliki izbori.

Ljubljanska posojilnica

registrovana zadruga z omejeno zavezo

Ljubljana, Mestni trg šte. 6

Hraniine vloge na knjižice in tekoči račun

= obrestuje najugodnejše =

Posojila daje le proti popolni varnosti na vknjižbo in proti dobremu poročtvu

(65)

Pohištvo

luksozno in navadno

Gelosa Beniamino & Figli

TRST

Via Carducci št. 20

Telefon 42-33

Specijaliteta masivnih sob iz bukovega lesa, po zmernih cenah. (337)

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Glavica in rezerva Dinarjev 60.000.000—

Telefon: 5-18, 22-98

PODRUŽNICA V TRSTU

CENTRALA V LJUBLJANI

Glavica in rezerva Dinarjev 60.000.000—

Telefon: 5-18, 22-98

Obrestuje vloge na vložnih knjižicah po 4 %, na tekočih računih po 4 ½ % vezane vloge po dogovoru. — Prejema DINARJE na tekoči račun in jih obre. stuje po dogovoru. — Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle.

Podružnice:

GORICA, Brežice, Celje, Cernomelj, Kranj, Logatec, Maribor

Najprikladnejša zveza z Jugoslavijo

Blagajna je odprta od 9½-12½ in od 14½-18

Podružnice:

Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split